YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
29 päivänä lokakuuta 1998 *

Asiassa C-185/96,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Maria Patakia, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Helleenien tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön Euroopan yhteisöjä koskevia asioita hoitavan erityisosaston avustava oikeudellinen erityisneuvonantaja Ioanna Galani-Maragkoudaki ja saman yksikön tiedealan erityisavustaja Stamatina Vodina, prosessiosoite Luxemburgissa Kreikan suurlähetystö, 117 Val Sainte-Croix,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii sen toteamista, että Kreikka ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklan, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan, työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa 29 päivänä kesäkuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1251/70 (EYVL L 142, s. 24) 7 artiklan, jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisenä ammatinharjoittajana 17 päivänä joulukuuta 1974 annetun neuvoston direktiivin 75/34/ETY

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

(EYVL L 14, s. 10) 7 artiklan ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, (konsolidoitu versio, EYVL 1992, C 325, s. 1) 3 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen antamien säännösten tai sen noudattaman hallintokäytännön vuoksi palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina työskenteleville muiden jäsenvaltioiden kansalaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ei heidän kansalaisuutensa vuoksi yhtäältä tunnusteta monilapsisen perheen asemaa tällaisille perheille myönnettävien etuuksien saamiseksi eikä toisaalta makseta perhelisiä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit P. Jann (esittelevä tuomari), J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann ja M. Wathelet,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 12.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.4.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 31.5.1996 ja jossa

yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Kreikan tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklan, työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan, työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa 29 päivänä kesäkuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1251/70 (EYVL L 142, s. 24) 7 artiklan, jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisenä ammatinharjoittajana 17 päivänä joulukuuta 1974 annetun neuvoston direktiivin 75/34/ETY (EYVL L 14, s. 10) 7 artiklan ja sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, (konsolidoitu versio, EYVL 1992, C 325, s. 1) 3 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen antamien säännösten tai sen noudattaman hallintokäytännön vuoksi palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina työskenteleville muiden jäsenvaltioiden kansalaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ei heidän kansalaisuutensa vuoksi yhtäältä tunnusteta monilapsisen perheen asemaa tällaisille perheille myönnettävien etuuksien saamiseksi eikä toisaalta makseta perhelisiä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeuden säännökset

2 Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden."

3 Asetuksen N:o 1251/70 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 mukainen oikeus yhdenvertaiseen kohteluun koskee myös henkilöitä, joihin sovelletaan tämän asetuksen säännöksiä."

4 Direktiivin 75/34/ETY 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on sovellettava niihin henkilöihin, joilla on oikeus jäädä jäsenvaltion alueelle, oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun, joka on tunnustettu sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamiseksi annetuissa, tätä koskevan yleisen toimintaohjelman III osaston mukaisissa neuvoston direktiiveissä."

5 Asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jollei tämän asetuksen erityisistä säännöksistä muuta johdu, jäsenvaltion alueella asuvat henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaan samojen velvoitteiden alaisia ja nauttivat samoja etuja kuin tämän valtion kansalaiset."

Kreikan oikeuden säännökset

6 Monilapsisia perheitä suojaavien säännösten kodifioinnista annetun lain 1910/1944 1 ja 2 §:ssä määritellään edellytykset, joilla perheelle voidaan myöntää monilapsisen perheen asema, ja lain 3—12 §:ssä luetellaan useita eri sosiaalisia etuuksia, joiden saamiseen monilapsiseksi määritellyllä perheellä on oikeus. Näitä etuuksia ovat erilaiset maksualennukset tai -vapautukset taikka avustukset; lisäksi etuuksia myönnetään sellaisilla aloilla kuten koulutuksessa, terveydenhoidossa, asumisessa, oikeudenhoidossa, virkamieheksi pääsyssä ja kuljetuspalveluissa.

7 Monilapsisten perheiden suojaamisesta annetussa laintasoisessa asetuksessa 1153/1972 säädetään rahamääräisten etuuksien maksamisesta sellaisille monilapsisille perheille, jotka vakituisesti asuvat Kreikassa. Näiden etuuksien myöntämisen edellytyksenä on erityisesti Kreikan kansalaisuus tai kreikkalainen syntyperä.

8 Väestöpoliittisten ongelmien ratkaisutoimenpiteistä 31.7.1990 annetun lain 1892/1990 63 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään äideille, jotka ovat synnyttäneet kolmannen lapsensa, maksettavaksi kuukausittainen raha-avustus kolmen vuoden ajan. Laissa 1910/1944 tarkoitetun monilapsisen perheen äidille, jota on pidettävä perheen huoltajana, taataan säännöksen 3 momentissa kuukausittainen raha-avustus jokaisesta alle 25-vuotiaasta lapsesta. Säännöksen 4 momentissa säädetään elinikäinen eläke äidille, jolla ei ole enää oikeutta 3 momentissa säädettyyn etuuteen. Ministeriön 7. ja 21.2.1991 antaman täytäntöönpanoasetuksen nojalla näiden etuuksien myöntämisen edellytykset on sidottu perheenjäsenten kreikkalaiseen syntyperään tai Kreikan kansalaisuuteen.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

9 Komission saatua Kreikassa työskennelleiltä yhteisön kansalaisilta valituksia siitä, että monilapsisen perheen aseman saaminen ja siihen liittyvien etuuksien myöntäminen oli varattu kreikkalaisille, se pyysi 2.3. ja 11.6.1992 päivätyillä kirjeillä Kreikan viranomaisilta selvitystä asiasta. Nämä vastasivat 23.6.1992 päivätyssä kirjeessä lähinnä, että kyseinen säännöstö koostui useista, sisällöltään vaihtelevista säännöksistä, jotka olivat pääasiassa sosiaalisluonteisia ja joiden kaikkien tarkoituksena oli tukea Kreikassa asuvia monilapsisia perheitä riippumatta siitä, onko asianomaisia henkilöitä pidettävä työntekijöinä. Erityisesti lain 1892/1990 osalta Kreikan viranomaiset painottivat, että perustamissopimuksessa asetettu syrjintäkiellon periaate ei koskenut laissa säädettyjä etuuksia lain väestöpoliittisten tavoitteiden vuoksi.

10 Komissio katsoi, että kyseiset säännökset ja niihin liittynyt hallintokäytäntö merkitsivät yhteisön oikeuden vastaista syrjintää, ja se päätti aloittaa Kreikkaa vastaan perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen menettelyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamiseksi, joten se lähetti Kreikan hallitukselle 20.7.1993 virallisen huomautuksen, jossa se pyysi tätä esittämään huomautuksensa asiasta kahden kuukauden määräajassa.

11 Koska Kreikka ei vastannut tähän huomautukseen, komissio osoitti sille 18.5.1995 päivätyllä kirjeellä perustellun lausunnon, jossa komissio kehotti Kreikkaa toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa lausunnon tiedoksiantamisesta.

12 Ilmoitettuaan ensin 3.8.1995 päivätyssä kirjeessä riidanalaisten säännösten muuttamisesta Kreikan hallitus toimitti vastauksenaan tähän perusteltuun lausuntoon lakiehdotuksen, joka oli 19.12.1995 päivätyn kirjeen yhteydessä.

13 Komission 24.4.1996 päivätyssä kirjeessä Kreikan hallitukselle komissio huomautti, että lakiehdotus oli vasta lainsäädäntömenettelyn alkuvaiheessa ja että lain mahdollisesta antamispäivästä ei ollut annettu mitään tietoa ja että lisäksi lakiehdotuksella ei ilmeisestikään poistettaisi kaikkia niitä puutteita, jotka perustellussa lausunnossa on mainittu. Näin ollen komissio nosti tämän kanteen.

14 Kanteen nostamisen jälkeen Kreikka ilmoitti yhteisöjen tuomioistuimelle antaneensa lain 2459/1997, jonka teksti on julkaistu Kreikan tasavallan virallisessa lehdessä 18.2.1997 ja jonka 39 §:ssä laissa 1910/1944 ja lain 1892/1990 63 §:n 1—3 momentissa säädetyt etuudet laajennetaan koskemaan myös yhteisön kansalaisia.

Aineelliset perusteet

15 Komission mukaan kaikki kyseisissä Kreikan säännöksissä säädetyt etuudet — lukuun ottamatta vain Kreikan kansalaisia koskevaa lain 1910/1944 5 §:ssä säädettyä asepalveluksesta vapauttamista — ovat asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaalisia etuja. Laissa 1910/1944 säädetyt terveydenhoitopalveluihin liittyvät etuudet ja asetuksessa 1153/1972 säädetyt rahaetuudet samoin kuin lain 1892/1990 63 §:n 1—3 momentissa säädetyt etuudet ovat komission mukaan niin ikään asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sosiaaliturvaetuuksia.

16 Komissio katsoo tämän vuoksi, että siltä osin kuin riidanalaiset säännökset ovat suoraan kansalaisuuden perusteella syrjiviä tai kuin niitä sovelletaan suoraan kansalaisuuden perusteella syrjivästi, ne ovat ristiriidassa henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen kanssa, josta määrätään perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklassa, ja tarkemmin sanottuna työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, jonka täytäntöönpanoa asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohta ja asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohta koskevat.

17 Kreikka väittää, että komissio ei ole ottanut huomioon sen oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana kuitenkin selvästi ilmaisemaa aikomusta tarkistaa kyseisiä säännöksiä, mikä on kanteen nostamisen jälkeen konkretisoitunut lain 2459/1997 antamisena.

18 Tältä osin on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteensa, otetaan huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena, kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, eikä yhteisöjen tuomioistuin voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (ks. erityisesti asia C-361/95, komissio v. Espanja, tuomio 18.12.1997, Kok. 1997, s. I-7351, 13 kohta).

19 Koska tässä oikeudenkäynnissä riitautetaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltaminen sosiaalisiin etuuksiin sekä sosiaaliturvaetuuksiin (asetusten N:o 1612/68 ja N:o 1408/71 samanaikaisesta soveltamisesta ks. asia C-85/96, Martínez Sala, tuomio 12.5.1998, Kok. 1998, s. I-2691, 27 kohta), on todettava se, mikä sisältö näillä käsitteillä on.

20 Sosiaalisen edun käsitteen osalta on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se kattaa kaikki työsuhteeseen perustuvat tai siitä riippumattomat etuudet, jotka yleensä myönnetään kotimaisille työntekijöille pääasiallisesti näiden objektiivisen työntekijäaseman perusteella tai pelkästään sillä perusteella, että näiden vakinainen asuinpaikka on jäsenvaltion alueella, jolloin etuuksien ulottaminen koskemaan työntekijän asemassa olevia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia on omiaan helpottamaan näiden liikkuvuutta yhteisön alueella (em. asia Martínez Sala, tuomion 25 kohta).

21 Tästä määritelmästä seuraa, kuten komissio on huomauttanut, että kaikki Kreikan lainsäädännössä monilapsisille perheille säädetyt etuudet ovat asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sosiaalisia etuja. Tämän säännöksen mukaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisten hyväksi on siten sovellettava samoja edellytyksiä kuin mitä sovelletaan kansallisiin työntekijöihin. Tätä yhdenvertaista

kohtelua on sovellettava myös niihin perheenjäseniin, joiden huollosta työntekijät vastaavat (asia C-3/90, Bernini, tuomio 26.2.1992, Kok. 1992, s. I-1071, 28 kohta).

22 Komissio toteaa, että vaikka yhdessäkään lain 1910/1944 säännöksessä ei edellytetä Kreikan kansalaisuutta, tämä on kuitenkin hallintokäytännössä edellytyksenä monilapsisen perheen aseman saamiseksi, joten siihen kuuluvat etuudet myönnetään ainoastaan Kreikan kansalaisille. Kreikka ei ole kiistänyt tätä väitettä, jonka vahvistaa lisäksi sekin, että lain 2459/1997 39 §:llä lain 1910/1944 soveltamisalaa on laajennettu yhteisön kansalaisiin.

23 Lisäksi asetuksessa 1153/1972 ja lain 1892/1990 säännöksissä, luettuna yhdessä 7. ja 21.2.1991 annetun täytäntöönpanoasetuksensa kanssa, asetetaan nimenomaisesti niissä säädettyjen etuuksien myöntäminen riippuvaiseksi siitä, että perheenjäsenet ovat Kreikan kansalaisia tai syntyperältään kreikkalaisia.

24 Tällä hallintokäytännöllä, kuten säännöksilläkin, siltä osin kuin niissä asetetaan syrjivä kansalaisuusedellytys, rikotaan perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohtaa, asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1251/70 7 artiklaa. Samasta syystä niillä rikotaan myös perustamissopimuksen 52 artiklaa ja direktiivin 75/34/ETY 7 artiklaa (asia C-111/91, komissio v. Luxemburg, tuomio 10.3.1993, Kok. 1993, s. I-817, 17 kohta).

25 Sosiaaliturvaetuuden käsitteestä on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt useaan kertaan, että etuus voidaan katsoa sosiaaliturvaetuudeksi, mikäli se myönnetään henkilökohtaisten tarpeiden yksilöllisestä arvioinnista ja harkinnasta riippumatta edunsaajille lakisääteisesti määritellyn tilanteen perusteella ja mikäli se koskee jotakin asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti luetelluista aloista (em. asia komissio v. Luxemburg, tuomion 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Tästä määritelmästä seuraa, että laissa 1910/1944 säädetyistä etuuksista terveydenhoitoon liittyvät etuudet ovat myös sosiaaliturvaetuuksia, koska ne kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen sairausetuuksien piiriin.

27 Sama pätee asetuksessa 1153/1972 säädettyihin rahamääräisiin etuuksiin ja lain 1892/1990 63 §:n 1—4 momentissa säädettyihin etuuksiin, joita on pidettävä asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettuina perheetuuksina.

28 Tästä seuraa, että hallintokäytännöt ja säännökset, joissa näiden etuuksien myöntämisen edellytyksenä on syrjivä kansalaisuusedellytys, ovat myös ristiriidassa asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdassa työntekijöiden hyväksi säädetyn yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, josta on huomattava, että siihen voivat vedota myös työntekijöiden perheenjäsenet (asia C-308/93, Cabanis-Issarte, tuomio 30.4.1996, Kok. 1996, s. I-2097).

29 Tältä osin Kreikka vetoaa siihen, että suurin osa laissa 1910/1944 säädetyistä etuuksista on menettänyt merkityksensä.

30 On huomattava, että vaikka oletettaisiinkin ainoastaan muotoseikaksi se, että voimassa on yhä lainsäädäntöä, jota sovelletaan yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa olevalla tavalla, sikäli kuin sitä ei koske desuetudo, tämä on silti omiaan johtamaan epävarmuuteen, mikä ei sovi yhteen oikeusvarmuuden periaatteen kanssa, koska tällainen epävarmuus lisää mahdollisten edunsaajien vaikeuksia selvittää oikeuksiensa laajuus.

31 Kreikan hallitus on myös vedonnut siihen, että riippumatta asetuksen 1153/1972 nimenomaisista säännöksistä siinä säädettyjä etuuksia ei ole varattu vain Kreikan

kansalaisille, vaan asetuksen N:o 1408/71 säännöksiä välittömästi soveltaen niitä maksetaan myös yhteisön kansalaisille.

32 Tältä osin on riittävää todeta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sellaisten kansallisten säännösten voimassapitäminen, jotka sellaisinaan ovat ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, johtaa, silloinkin kun kyseinen jäsenvaltio toimii sopusoinnussa yhteisön oikeuden kanssa, tosiasialliseen tilanteeseen, joka on epäselvä, koska kyseisen oikeuden subjektit jäävät epävarmoiksi heille kuuluvista mahdollisuuksista vedota yhteisön oikeuteen (asia C-307/89, komissio v. Ranska, tuomio 11.6.1991, Kok. 1991, s. I-2903, 13 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Lopuksi Kreikan hallitus on vedonnut siihen, että Kreikan kansalaisuutta koskeva vaatimus, jota lain 1892/1990 63 §:n 1—4 momentissa säädettyjen etuuksien myöntäminen edellyttää, on oikeutettu siksi, että näillä etuuksilla edistetään väestöpoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Lain 63 §:n 4 momentissa säädetystä elinikäisestä eläkkeestä monilapsisen perheen äidille Kreikan hallitus toteaa erityisesti, että kansalaisuusedellytys on oikeutettu sen vuoksi, että kysymys on tunnustuksen antamisesta monilapsisen perheen äidille tämän panoksesta yhteisen hyvän edistämiseen, mikä on rinnastettavissa, kun muistetaan syntyvyyden aleneminen Kreikassa, maan hyväksi tehtyyn palvelukseen.

34 Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sosiaaliset toimenpiteet eivät jää yhteisön oikeuden sääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle ainoastaan sen vuoksi, että niitä myönnetään väestöpoliittisten syiden vuoksi (asia 65/81, Reina, tuomio 14.1.1982, Kok. 1982, s. 33, 15 kohta).

35 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että Kreikka ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklan, asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan, asetuksen N:o 1251/70 7 artiklan, direktiivin 75/34/ETY 7 artiklan ja asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen antamien säännösten tai

sen noudattaman hallintokäytännön vuoksi palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina työskenteleville muiden jäsenvaltioiden kansalaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ei heidän kansalaisuutensa vuoksi yhtäältä tunnusteta monilapsisen perheen asemaa tällaisille perheille myönnettävien etuuksien saamiseksi eikä toisaalta makseta perhelisiä.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Kreikka on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista, Kreikka on syytä velvoittaa korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Helleenien tasavalta ei ole noudattanut

— EY:n perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklan,

— työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan,

— työntekijöiden oikeudesta jäädä jäsenvaltion alueelle työskenneltyään siinä valtiossa 29 päivänä kesäkuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1251/70 7 artiklan,

— jäsenvaltion kansalaisten oikeudesta jäädä toisen jäsenvaltion alueelle toimittuaan siellä itsenäisenä ammatinharjoittajana 17 päivänä joulukuuta 1974 annetun neuvoston direktiivin 75/34/ETY 7 artiklan ja

— sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 3 artiklan

mukaisia velvoitteitaan, koska sen antamien säännösten tai sen noudattaman hallintokäytännön vuoksi palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina työskenteleville muiden jäsenvaltioiden kansalaisille sekä heidän perheenjäsenilleen ei heidän kansalaisuutensa vuoksi yhtäältä tunnusteta monilapsisen perheen asemaa tällaisille perheille myönnettävien etuuksien saamiseksi eikä toisaalta makseta perhelisiä.

2) Helleenien tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Puissochet Jann Moitinho de Almeida

Gulmann Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä lokakuuta 1998.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja